

Haarlem's Laffel
10-03-113

n Haarlem

KLASSIEK / RECENSIE

Energieke première Kox

Pamela Smits, cello en Maarten den Hengst, piano. Werken van Beethoven, Kox, Granados, Cassadó, Bruch, De Falla. Gehoord 16 maart, Museum De Cruquius.

Een wereldpremière in Museum De Cruquius: celliste Pamela Smits houdt de Sonate nr. 2 for violoncello solo van Hans Kox ten doop.

De Sonate, aan haar opgedragen, is haar op het lijf geschreven: muzikale uitersten die grote technische vaardigheden vereisen. Al kostte het Smits naar eigen zeggen enige tijd voor ze het stuk snapte.

De vier delen van de sonate bestrijken verschillende emoties maar zijn allemaal typisch Kox. Gebaseerd op tonaliteit maar daar nooit door begrensd. In het Poco Adagio ligt de melodie over alle snaren en hoor je toonladderfiguren die onverwachte hoekjes vertonen. Het Con Moto is een snel deel waarin de pinnige spiccatonootjes van de cello als spinnenpootjes over je schedel kruipen en de flageoletten en enge glissando's een unheimisch spinnenrag vormen.

De wind die om het museum fluit, past goed bij de opgeroepen stemming. Het Adagio is pure wanhoop, verbeeld door dubbelgrepen die ontsporen in dissonanten. Het doorleefde spel van Smits dringt die wanhoop onontkoombaar aan de luisteraar op.

Het laatste deel, Free tempo, free dynamics, free bowing, geeft alle ruimte aan Smits' intuïtieve, schijnbaar improviserende speelwijze.

Het deel lijkt te bestaan uit willekeurig gekozen noten, verspreid over alle snaren, al blijft ook hier tonaliteit hoorbaar. Wat te denken van deze Sonate? Mooi muzikaal materiaal, maar de samenhang en betekenis ervan worden niet meteen duidelijk.

Net als Pamela Smits moet je het stuk leren kennen. Het is goed om een nieuw werk direct nog eens te laten horen, zoals dat gebeurde met de Lalage's Monologues vorig jaar.

Kox's muziek is het waard om meer dan eens te beluisteren. Nu is de cellosonate opgenomen in een overvol programma. Kox' Sonate voor cello en piano uit 1987-91, wordt uitstekend vertolkt door Smits en Den Hengst.

Beethovens derde cellosonate is een schitterend openingsstuk. Bruchs aangrijpende Kol Nidrei, hartverscheurend mooi gespeeld, past prachtig in het programma. De Spaanse stukken zijn een feest, maar hier te veel van het goede.

Ynske Gunning